

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Antonii Mvsae Brasavoli Medici Ferrariensis Examen
omnium Trochiscorum Vnguentorum, Ceratorum,
Emplastrorum, Cataplasmatumque, & Collyriorum**

Brasavola, Antonio Musa

Venetiis, MDLI

Senex. II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70720](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70720)

» la sit crassitudo unius digiti: deinde fac ambas facies eius
 » politas, lenes, bene inuicem coherentes, deinde sculpe in
 » ambabus faciebus tabularū sculpturas rotundas secundum
 » dum quātitatem trochiscorum, quos uolueris sigillare,
 » siue magnos, siue paruos: deinde sculpe inter unūquēq;
 » circum nomen trochisci quodcunq; uolueris. s. ex quo
 » fuerit factus. Hic est sigillandi modus, quem Albucasis
 docet, tamen nihil ad rem facit, cum nostro tempore nō
 signentur trochisci. SE. Si essent signati facilius co-
 gnosceretur. BRAS. At ex pixidibus uos illos co-
 gnoscitis, quæ illorum trochiscorum, qui in illis continē-
 tur nominibus inscriptæ sunt. SE. At si diuersa tro-
 chiscorum genera simul miscerentur, illa absq; sigillo di-
 stinguere nesciremus. BRAS. Hoc esset pharmaco-
 polæ negligentiae attribuendum. qui proprijs in pixi-
 dibus trochiscos reponere debet. SE. Cōtingeret pro-
 fectò ob pharmacopolæ negligentia, tamen euenire pos-
 set. BRAS. Tunc illi omnes qui sūt mixti sunt abij-
 ciantur, nisi ad eandem sint facti intētionem. At tu iam
 trochiscos enumerare incipito, quos in uestris pharma-
 copolijs seruatis, & unumquodq; genus per ordinem
 enarrato. SE. Cur ordinem me seruare præcipis, cū
 omnia absq; ordine scripserim? BRAS. De ordine
 intelligo quo in tua scheda scripti sunt.

S E N E X. II.

Trochisci de Rhabarbaro sunt primum à me descriptū
 genus. BRAS. Apud quem authorem inueniuntur
 hī trochisci? SE. Apud Mesuem. BRAS. Mesue
 igitur compositionem referto. SE. En refero.

Recipe Raued boni drach. X.

Succi

TROCHIS CORVM EXAMEN. 24

Succi eupatorij drach. IIII.

Rosarum drach. III.

Spicæ

Anisi

Rubeæ tinctorum } singul. drach. I.

Seminis apij } al. lra habet drach. II. 5.

Absynthij

Asari

Amygdalarum amararum drach. IIII.

Fiant trochisci aur. unius.

B R A S. Cur non apposuit liquorem Mesue, quo confici debeant? **S E.** Immo apposuit, succum. s. eupatorij. **B R A S.** Hoc absurdum uidetur, quoniã quatuor succi eupatorij drachmæ ad prædictos pulueres simul uniendos non sunt satis. **S E.** Ex eupatorij succo semper conficio, & alios pharmacopolas ex eodem cõfecisse uidi. **B R A S.** Ergo opus est ut plures sint quã quatuor huius succi drachmæ. **S E.** Immo multo plures, nam ad duas ferè uncias & semis huius succi contero. **B R A S.** Si ex eupatorij succo cõfici uoluisset author, in cõpositione eupatorij succum non addidisset. et præterea quando inter alia alicuius succi in parua copia fit mentio, condensatus succus semper accipi debet. **S E.** Et ita præcise facio, nam condensatum succum appono, postea ex recenti eupatorij succo conficio. **B R A S.** Hæc tibi sit generalis regula, cum ab authoribus in similibus compositionibus, qua re confici debeant non apponitur, significatur illos ex quo conficeretur non magnificisse, sed ut pharmacopola placebit cõficiendum esse, & plerũq; ex aqua pura confici innunt, immo compositionem

tionem hanc ex aqua simplici fieri debere Haliabatis au-
 thoritas innuere potest ac suadere, nam suos de rhabar-
 baro trochiscos ex aqua pura fieri iubet. Alij authores
 ex quo liquore conformari debeant non edocent. SE.
 Quo ergo liquore hos conformandos esse censes?
 BRAS. Et si authores quo formetur liquore negligere
 uideantur, tamen intelligere oportet liquorem acci-
 piendum esse, qui affectui proprius sit, cuius ratione præ-
 betur trochiscus, præbetur uero potissimum ad iecoris
 obstructions, propterea ex succo iecori proprio con-
 formandi sunt, cum uero compositionem ipsam iam in-
 grediatur eupatorium ex absynthij succo conficerem,
 nam in iecoris medicamentis iuxta Galeni præceptum,
 nunquã prætermittendum est absynthium, ex recente
 igitur absynthij succo hi trochisci conformantur. SE.
 Deinceps ita efficiam, tamen & eupatorium (ut nomen
 ipsum indicat) hepatis proprium esse uidetur. BRAS.
 Est profecto proprium, & easdem aperit obstructio-
 nes, sed iam semel in compositione positum est, iccirco
 ex alio liquore confici uoluisse arbitrãdum est: inter suc-
 cos uero iecori potissimum proficit absynthij succus.
 SE. Reperitur ne eiusmodi compositio apud anti-
 quos? BRAS. Reperitur prorsus, nam Actuarius
 quandam pastillorum cõpositionem refert quam pastil-
 los ex indico Rheo uocat, immo compositio est quæ ad
 eadem conuenit, ad quæ pastilli de rhabarbaro Mesue,
 idemq; sunt rhabarbaricum, & Rha indicum, sola tan-
 tum differunt patria. SE. Ad quos conuenit affectus
 pastillus de rhabarbaro? BRAS. Mesue dicit ad he-
 patis obstructionem, dolorem, tumores præter naturã
 affectus

affectus inueteratos eiusdem, & hydropem & icterum
 & formæ cōpositionem. en modo quid dicat Actuarius
 de suo ex Rha indico pastillo, prodest aduersus iocino-
 ris & lienis obturantes infarctus, stomachum roborat,
 adde febribus longis conuenire, & cuicunq; obstructio-
 ni. nam præter id q, materiam præparant, etiam educe-
 re possunt paulatim, ac sensim absq; ullo incommodo.

SE. Actuarij cōpositionem audire optarem. B R A S.
 Quid mihi erit lucri si illam referam? SE. Quod tibi
 placuerit. B R A S. En igitur illam refero.

Recipe rosarum siccarum

Absynthij }
 Rhei indicæ } Sing. duellam.

Spodij }
 Spicæ indicæ }
 Iunci odorati } Sng. drach. I.

Laccæ purgatæ }
 Succu eupatorij }
 Sandali citrini }
 Croci } Sing. duplū. i. siciliquum.
 Castæ }

Tragacanthæ }
 Mastiches } Sing. sexquisextulam.

Contusa & cribrata cum succo foeniculi subigito, &
 digerito in pastilos qui dētur ebibendi cum aqua, in qua
 maduerit lacha, uel ex oxyfachare. SE. Est longe diuer-
 sa eiuscemodi compositio ab illa Mesue & in simplici-
 bus & in ponderibus, neq; mihi displicet, quòd ex foeni-
 d culi

culi succo conficiatur. BRAS. Immo si Inbebit, & illam Mesue ex hoc conficito succo, & non ex illo absynthij, tamen absynthij succus iecori magis proficit.

SE. In hac uero Actuarij compositione pondera quæ dā enarrasti quæ nūquā audiui nisi tu illa aperueris, nam ex me ipso illa nunquā inuenire scirem. BRAS.

Quæ nam sunt hæc ponderum nomina quæ ignoras?

SE. Tria sunt, duella, siciliquum, & sexquisextula,

BRAS. Conabor ut uires meæ poterunt illa tibi aperire. Duella est tertia unciæ ps, ut drachmæ duæ, et scrupuli duo, siciliquum uero est duarum drachmarum pondus, ideo probe cum Actuarius quorūdam simplicium drachmam posuisset, postea alia enumerans simplicia dicit singul. duplum. s. ad drachmā iam prædictam. unde interpretari uolens qd per hoc duplū intelligeret dixit, id est siciliquum quod est duarum drachmarum pondus,

Festus sic dictum uult quoniā semiunciam secet. SE.

Sexquisextula superest exponēda. BRAS. A sextula deducta est sexquisextula, quæ nomen hoc non inuenerim, sed bene semisextulam. Ut autē nominis rōnem habeas, sextula est unciæ pars sexta, quæ drachmam unam & scrupulum unum complectitur, Sexquisextula uero drachmā unam cōplectitur, & scrupulum unum, & totius huius pōderis dimidium, quod est drachmā semis & scrupulū semis. SE. Erant ergo duæ integræ drachmæ.

BRAS. Ita constat si recte colligant. SE. Quid intelligit per purgatam lacham? BRAS. In nostro Simplicium examine uocatam ab Arabibus laccam esse Dioscoridis cancamum docuimus, est uero gūmi genus ex arabica arbore, plerūq; uero cum huiusmodi gummi

mi

mi colligunt, simul adsūt festucæ, pulueres, et cortices. Actuarius per purgatam laccam illam ablutam intelligit & à corticibus, pulueribus que mundam ut alia gummi genera expurgari solent, & ab his emundari. SE. Iam intellexi quid esset purgata lacca. at reperiuntur ne apud Arabes præter Mesuem hi trochisci? BRAS. Nullus est qui hos met referat trochiscos, author tamē apud diuersos medicos aliæ reperiuntur compositiones sub hoc nomine Trochiscorum de Rhabarbaro, uel de Rhaued, uerum tamen hæc illa est compositio quæ non solum Ferrariæ, sed & per totam Italiam in usu est. SE. Alias etiam Arabum compositiones cōtemplamur quæ sub hoc nomine trochiscorum de Rhabarbaro uel de Rhaued continētur. BRAS. Vt lubet. en Rasis in nono ad Almansorem capite sexagesimo octauo ubi de Iecoris dolore atq; abscessu uerba facit, sequentem compositionem trochiscorū de Rhaued Seni scribit. Idē uero sunt Rhabarbaricum, & Rhaued Seni, solo tantum differunt, in quo ortum duxere.

Recipe Mastiches

Succi eupatori

Succi absynthij

Seminum foeniculorū

Anisforum

Rhaued. drach. X.

} } } } }

Singulorum drach. ij.

Informentur trochisi pondere aurei unius, ex quibus in potu unus singulo die tribuatur. SE. Idem ferè cum illis Mesue esse uidentur, licet aliqua desint. BRAS.

d ii In

In intentione prorsus cōueniunt & fortè aliàs idem erant, sed qui exemplaria transcripsere aliqua pretermisere sua incuria simplicia, alia imprudenter addidere, tamen eadem intentio semper perseuerauit. S E. Possem ne hos conficere? B R A S. Quis prohiberet, si tibi animo esset? tñ Mesue cōpositionē huic præfero, & cū hos indico trochiscos, illos Mesue confectos esse intelligo. S E. Cum in hac compositione absynthij succus recipiatur, et per succum semper densatum succum accipere debeamus, ad horum trochiscorum simplicia iungenda quid accipiemus? B R A S. Vel simplicem aquā uel citharach succum uel præter siccum quem addis absynthij succum absynthij nuper expressi succū accipito, quo trochiscos conficito, S E. Sunt ne aliæ apud alios Arabes de his trochists compositiones, B R A S. Sunt profecto nam Auicenna in quinto Canone hanc ponit.

Recipe Rheu fini. drach. VIII.

Rubeæ lignorum	}	Singulorum drach. IIII.
Laccæ mundatæ		
Seminis apij	}	Singulorum drach. III.
Eupatorij		
Anisorum		

Misce & tere & fac trochiscos. S E. hisunt Mesue trochiscis propinqui. B R A S. Sunt profecto & in intētionem mire conueniunt, nam Auicenna dicit cōferre ad ægri tudines antiquas, & ad hepatis duritiem, ac grauitatem, & ad eiusdem abscessus, & ad dolores splenis, & percussionem euenientem in corpore. S E. Quid intelligit

intelligit per rubeam lignorum? BRAS. Mendosus est codex, et legi debet rubea tinctorū. nota quòd Actuarius dicebat lacca purgata, hic Auicenna dicit lacce mundata, ut notetur debere esse mundam à festucis, & pulueribus, & corticibus. SE. Quo liquore confici debent trochisci? BRAS. Absynthij succo. SE. Reperiuntur ne apud alios authores? BRAS. Serapio tractatu septimo ubi de Antidotis agit, capite decimo octauo similem ferè ponit descriptionem dicens trochisci de Rhaued quorum compositio hæc est.

Recipe Rhaued sceni drach. VIII.

Rubeæ	}	Singulorum drach. IIII.
Lacæ		
Seminis apij	}	Singulorum drach. III.
Succi eupatorij		
Anisorum		

Terantur, & cribellentur & fiant trochisci, quorum unusquisq; sit drachma unius & præbeantur cum eo q; conuenit. SE. Eadem est præcise cum illa Auicennæ compositio, ut alter ab altero accepisse uideatur, fortè & hi cum absynthij succo fieri debent. BRAS. Non abre est cum ad eandem ualeant intentionem, immo & Serapio ipse ait, ualere ad grauitatem in hepate & splene, & ad eorundem mēbrorum apostemata, & ad Iecoris percussione. SE. Eadem præcise intentio est, qualis aliorum, at miror Galenum uirum diligentissimū horum trochischorum mentionem non fecisse, cum & hi affectus suo tēpore uigerent. BRAS. Ad eandē in-

d iii tentio

tionem pastillos parat Galenus in octavo de Compositione medicamentorum secundum locos, ubi titulus, Hepaticus amarus. sed Rha barbarum non recipiunt. SE. Galeni compositionem audire optarem. BRAS. Hæc est quam refero.

Recipe Anisi	} } } } }	Singulorum drach. IIII.
Seminis Apij		
Asari		
Amygarum amara = rum mundatarum		
Absynthij		

Præpara cū aqua, et reduc in pastillos, ac exhibe drachmam unam cum uini diluti cyathis tribus, febrientibus ex aqua mulsa. SE. Rhabarbarum his addere possemus. BRAS. Cum hæc sint pro intentione perficienda satis, iccirco addere non est opus. in nono præterea eadem uoluminis libro describit pastillū ad Ictericos, quæ hepaticos iuuare dicit. pastilli compositio hæc est.
Recipe Amygdalarum amararū mundatarū drach. IIII.

Anisi	} } } }	Sing. † drach. I. † drach. II.
Absynthij		
Nardi indicæ		
Asari		

Tusa & cribrata aqua subigito, ac formatis pastillis drachmam unam cum uini mulsi cyathis tribus non febrientibus dato. SE. Si Rhabarbarum reciperet à
Mesue

Mesue compositione haud multum differet. BRAS.
 Non quidem uiribus, sed in reliquis plurimum differre
 constat. SE. Cur in his iecoris affectibus Rha barba=
 rü à Galeno prætermisum est. BRAS. Vel Rha bar=
 barum ignorauit Galenus, uel pro adstringente medica=
 mēto illud habuit, at in lōgis iecoris affectibus, et in ob=
 structiōibus apertione indigemus. SE. Nunc uero ad
 compositionē trochiscorum de Rha barbaro quæ in usu
 est redeamus. Nonnulli sunt qui legendū uolūt amygdala=
 larum amararū drachmas duas, & non drachmas qua=
 tuor. quid censes tu legendum? BRAS. Vel quatuor
 sint, uel duæ haud magnifacio, tamen cum in his affecti=
 bus amaræ cōueniant amygdalæ, ut ex Galeno constare
 potest in compositionibus superius adductis, propterea
 arbitrarer quatuor potius sumendas esse drachmas, q̄
 duas. neq; illorum ratio ualet, qui dicunt in omnibus cō=
 dicibus legi drach. II. quoniam in maiori codicum nu=
 mero scriptum est drachmas quatuor, et nos codices le=
 gimus ac habemus in quibus scriptum est eupatorij, a=
 mygdalarum amararum ana. drach. IIII. SE. In cō=
 positione præterea habetur seminis apij, absynthij, asa=
 ri. debēt ne et absynthij, et asari accipi semina? BRAS.
 Absynthium, & asarum non sequuntur ad semem, neq;
 consuetum est harū herbarum semina accipere. q. phar=
 macopola contemplari debet quando ambiguum est an
 in aliquo authore semen legēdum sit, an ipsa herba, tūc
 nimirum consideret, quid consuetum sit in compositio=
 nibus accipi, idq; accipiatur, nā illud est q. accipi debet.
 SE. Eiusmodi regula non mihi displicet quā deinceps
 seruabo. BRAS. Et cur displicere debet cum ueris=
 d iiii sīma sit?

sima sit? Dic uero quomodo omnia mifces? SE. illa
 in puluerem redigo, præter amygdalas, quas diligenter
 pinso, postea eupatorij succo recenter expressi in ro-
 tulas conficio, uel in quadratam figuram, sed postea quã
 iussisti deinceps absynthij succo utar, nèpe non dubito
 omnibus affectibus q̄ prædicti sunt cõuenire. BRAS.
 Illis tamen nõ detraho qui eupatorij succum accipiunt,
 sed absynthium magis probo, cū iam iterum sit appositũ
 eupatorium. cum uero de his trochisis satis dictum esse
 uideatur, illos qui sequuntur referto. SE. per mitte
 ut è crumena schedam illam educam in qua singulatim
 descripti sunt. BRAS. Cito expedias.

SENE X. III.

Trochisi de Rosis sequuntur. BRAS. Plures sunt pa-
 stillorum de rosis cõpositiones quàm sint ipsi authores,
 at uos quam paratam in officina seruatis? SE. Illam
 Mesue quæ prima in ordine inest et quã nunc refero.
 Recipe foliorum rosarum drach. X.

Glycyrrizæ drach. V.

Spicæ aromaticæ drach. II. & semis.

Confice con uino albo, quos si laxatiuos facere uo-
 lueris adde

Scamonij drach. III.

BRAS. Tu forte compositionem hanc seruas. SE.
 Hanc prorsus seruo. BRAS. Tamen multi sunt,
 etiam Ferrariæ, qui tertiam compositionem in ordine
 parant. SE. Quæ namest? BRAS. Illa quæ incipit
 Confectio trochiscorum de rosis, sicut confirmatum est

in